

De NIWO is een zelfstandig bestuursorgaan en maakt daardoor onderdeel uit van de centrale overheid. In het aanbestedingsrecht is op Europees niveau (Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG) echter sprake van het begrip “centrale overheidsinstanties” en “niet-centrale aanbestedende diensten”. De NIWO valt onder de categorie niet-centrale aanbestedende diensten, nu de NIWO niet genoemd is in bijlage 1 bij genoemde richtlijn opgenomen opsomming van instanties die als centrale overheidsinstanties moeten worden beschouwd.

Europese drempelbedragen

Wanneer de waarde van een opdracht de Europese drempelwaarden overstijgt, dient de opdracht (in beginsel) Europees te worden aanbesteed (richtlijn 2014/24/EU). Hoofdstuk 2 van de Aanbestedingswet is dan van toepassing, tenzij één of meer van de specifieke uitzonderingen op de aanbestedingsplicht gelden.

Voor de NIWO gelden de volgende drempelwaarden:

- Werken: € 5.548.000
- Leveringen: € 221.000
- Diensten: € 221.000

Lagere drempelbedragen: de gids proportionaliteit

Wat echter als de waarde van de opdracht (aanzienlijk) lager ligt? Mag de opdracht dan altijd enkelvoudig onderhands worden gegund?

Anders dan hoofdstuk 2 van de Aanbestedingswet, dat pas van toepassing is bij opdrachten boven de drempelwaarde, geldt dat hoofdstuk 1 ook van toepassing is (voor aanbestedende diensten) indien de waarde van de opdracht onder de drempelwaarde ligt. In hoofdstuk 1 is het zogenaamde **proportionaliteitsbeginsel** opgenomen. Dit brengt mee dat de aanbestedende dienst bij de voorbereiding van een overeenkomst uitsluitend eisen, voorwaarden en criteria aan de inschrijvers en de inschrijvingen mag stellen die in een redelijke verhouding staan tot het voorwerp van de opdracht (art. 1.10, 1.13 en 1.16 Aw). In de Aanbestedingswet is niet uitgewerkt wanneer dat het geval is. Daarom is in lid 3 van artikel 1.10 (en tevens in 1.13 en 1.16) bepaald dat een richtsnoer kan worden aangewezen. Dit richtsnoer is aangewezen in artikel 10 Aanbestedingsbesluit: **de Gids Proportionaliteit**.

Het proportionaliteitsbeginsel brengt mee dat opdrachten onder de aanbestedingsdrempel niet altijd enkelvoudig onderhands (1 op 1) gegund mogen worden. Ook bij opdrachten waarvan de waarde lager is dan de drempelwaarde, kan als gevolg van het Proportionaliteitsbeginsel een aanbestedingsprocedure noodzakelijk zijn. Ten aanzien van de NIWO is naast de gids proportionaliteit, ook de circulaire ‘Grensbedragen voor procedures Aanbestedingswet 2012 onder de drempelwaarde’ (d.d. 1 september 2015). In die circulaire wordt (impliciet) geen onderscheid gemaakt tussen centrale overheden en decentrale overheden.

De NIWO constateert dat de gids proportionaliteit enige ruimte laat voor interpretatie van de grensbedragen (de gekleurde schema’s) en soms afwijkt van de hiervoor bedoelde circulaire.

Tenzij er incidenteel goede redenen zijn om af te wijken hanteert de NIWO de volgende drempelbedragen:

- Werken: opdrachten met een waarde van meer dan € 150.000 worden meervoudig onderhands aanbesteed. Meervoudig wil zeggen: norm is 3 partijen; goed gemotiveerd kan gekozen worden voor 2 partijen.
- Leveringen en diensten: als de raming van een inkoopbehoefte of de waarde van een voorgenomen inkoopopdracht kleiner of gelijk aan € 33.000 is én er geen geschikte raamovereenkomst beschikbaar is, dan kan de opdracht enkelvoudig onderhands (“één op één uit de hand”) gegund worden. Voor dienstverlening en levering in geval van herhalende opdrachten of met een onbekende einddatum, wordt de waarde over **4 jaar genomen**. Boven de € 33.000: in beginsel meervoudig onderhands aanbesteden. Opdrachten tussen € 33.000 en € 50.000 kunnen uit de hand worden gegund indien deze keuze is voorzien van een deugdelijke motivering.
- Er gelden geen voorschriften tot openbare bekendmaking of voorschriften voor de duur van termijnen. De NIWO gunt op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van laagste prijs of op laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit. Bij het aanbesteden van diensten en leveringen onder de drempel wordt het gebruik van het criterium laagste prijs/kosten niet gemotiveerd.

Meervoudig openbare aanbesteding

Uitgangspunt is dat voor alle opdrachten onder de Europese grensbedragen niet openbaar nationaal zal worden aanbesteed.

Transparantie

De NIWO beziet per opdracht welke aanbestedingsprocedure geschikt en proportioneel is. Daarbij slaat hij in ieder geval acht op de volgende aspecten:

- omvang van de opdracht;
- transactiekosten voor de aanbestedende dienst en de inschrijvers.
- aantal potentiële inschrijvers;
- gewenst eindresultaat;
- complexiteit van de opdracht;
- type van de opdracht en het karakter van de markt.

Indien de opdracht niet openbaar wordt aanbesteed, vindt de selectie van de ondernemer(s) op basis van objectieve criteria plaats te vinden. Door de NIWO gehanteerde criteria zijn:

- ervaring,
- omvang, bekendheid van en met de onderneming,
- technische en professionele vaardigheden.

Context waarbinnen de NIWO deze criteria hanteert is een recente uitspraak van de Hoge Raad (2016): Een aanbestedder is, wanneer hij kiest voor een meervoudige onderhandse aanbesteding, vrij zelf de partijen te selecteren die hij tot die procedure wenst toe te laten. De beginselen van gelijke behandeling en transparantie brengen mee dat de NIWO haar selectie zal baseren op objectieve criteria. In het opdracht dossier verantwoordt de NIWO op grond van welke criteria en bedragen welke aanbestedingsprocedure/gunning is het desbetreffende geval is gekozen.